

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за възлагане на Службата за хармонизация във вътрешния пазар (марки, дизайни и модели) на определени задачи, свързани със защитата на права върху интелектуалната собственост, включително обединяването на представители на обществения и частния сектор в Европейска обсерватория за фалшифицирането и пиратството“

COM(2011) 288 окончателен — 2011/0135 (COD)

(2011/С 376/11)

Докладчик: **г-н McDONOGH**

На 15 юни 2011 г. Съветът и на 7 юни 2011 г. Европейският парламент решиха, в съответствие с член 114 и член 118, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), да се консултират с Европейския икономически и социален комитет относно:

„Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за възлагане на Службата за хармонизация във вътрешния пазар (марки, дизайни и модели) на определени задачи, свързани със защитата на права върху интелектуалната собственост, включително обединяването на представители на обществения и частния сектор в Европейска обсерватория за фалшифицирането и пиратството“

COM(2011) 288 окончателен — 2011/0135(COD).

Специализирана секция „Единен пазар, производство и потребление“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 30 август 2011 г.

На 474-ата си пленарна сесия, проведена на 21 и 22 септември 2011 г. (заседание от 21 септември), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 152 гласа „за“, 1 глас „против“ и 4 гласа „въздържал се“.

1. Бележки и препоръки

1.1 Комитетът приветства предложението на Комисията за регламент с цел подсилване на Европейската обсерватория за фалшифицирането и пиратството чрез възлагане на отговорностите ѝ на Службата за хармонизация във вътрешния пазар (ОНИМ). Дейността на Обсерваторията е жизненоважна за европейската система за защита на интелектуалната собственост (ИС) и тя се нуждае от повече ресурси за изпълнение на задачите си.

1.2 Комитетът подготвя отделно становище относно неотдавнашното съобщение на Комисията, в което се предлага стратегия за единен пазар на интелектуалната собственост⁽¹⁾. ПИС са основна предпоставка за развитието на технологичните и търговските иновации, на които Европа ще разчита за икономическото си възстановяване и за бъдещия си растеж⁽²⁾. Характерът на управлението на ПИС също е от първостепенно значение за процъфтяването на европейска култура и за качеството на живот на европейските граждани.

1.3 Комитетът е убеден, че стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж не може да бъде осъществена, без да бъде създаден действително единен пазар на ИС. В продължение на много години Комитетът призовава за

хармонизиране на европейските и националните правила с цел насърчаване на иновациите, творчеството и благоденствието на гражданите, като едновременно с това се предоставя подкрепа за инициативи, които правят дейности, стоки и услуги достъпни за възможно най-голям брой хора⁽³⁾.

1.4 Комитетът изразява съгласие като цяло с предложението за възлагане на ОНИМ на определени задачи и дейности, свързани с управлението на Европейската обсерватория за фалшифицирането и пиратството, включително касаещи авторското право, сродните му права и патентите. ЕИСК изразява съгласие с това, че предложението за възлагане на задачи на вече съществуваща агенция на ЕС – ОНИМ – би дало възможност на Обсерваторията да се възползва от натрупания опит на ОНИМ в областта на ИС, както и от нейните ресурси и финансиране, и да започне работа бързо. Комитетът изразява също така задоволство от факта, че това би било разходоэффективно решение по отношение на бюджета.

1.5 Комитетът изразява принципно съгласие с предложението за разширяване на обхвата на задачите, които следва да се изпълняват от ОНИМ във връзка с Обсерваторията, така че да включват образоването на обществеността и правоприлагащите органи относно значението на ПИС и най-добрите начини за

⁽¹⁾ COM(2011) 287 окончателен – „Единен пазар за правата върху интелектуална собственост“

⁽²⁾ Вж.: Стратегия „Европа 2020“ (COM (2010) 2020 окончателен), Годишен обзор на растежа – 2011 г. (COM (2011) 11 окончателен), Програма в областта на цифровите технологии за Европа (COM (2010) 245 окончателен), Акт за единния пазар (COM (2011) 206 окончателен) и Съюз за иновации (COM (2010) 546 окончателен).

⁽³⁾ ОВ С 116 от 28.4.1999 г., стр. 35; ОВ С 155 от 29.5.2001 г., стр. 80; ОВ С 221 от 7.8.2001 г., стр. 20; ОВ С 32 от 2.2.2004 г., стр. 15; ОВ С 108 от 30.4.2004 г., стр. 23; ОВ С 324 от 30.12.2006 г., стр. 7; ОВ С 256 от 27.10.2007 г., стр. 3; ОВ С 182 от 4.8.2009 г., стр. 36; ОВ С 218 от 11.9.2009 г., стр. 8; ОВ С 228 от 22.9.2009 г., стр. 52; ОВ С 306 от 16.12.2009 г., стр. 7; ОВ С 18 от 19.1.2011 г., стр. 105; ОВ С 54 от 19.2.2011 г., стр. 58.

тяхната защита, изследванията в областта на фалшифицирането и регулирането на ПИС и подобряването на електронния обмен на информация с цел улесняване на правоприлагането.

1.6 Комитетът обаче изразява дълбоко убеждение, че той следва да бъде включен в списъка на организациите, поканени да присъстват на заседанията на Обсерваторията по смисъла на член 4 от регламента.

1.7 Комитетът настоятелно изисква да бъде упоменат в член 8 от регламента, заедно със Съвета и Парламента, като получател на доклада за оценка на прилагането на регламента.

1.8 Националните служби за интелектуална собственост (НСИС) играят съществена роля в правоприлагането в областта на ПИС. ЕИСК приветства съвета на Комисията, че изразът „експерти от публични администрации, органи и организации, занимаващи се със защитата на права върху интелектуалната собственост“ (посочени в член 4, параграф 1), които са поканени да присъстват на заседанията на Обсерваторията, включва по подразбиране и НСИС.

1.9 Бързото, справедливо и последователно решаване на споровете, свързани със заведени дела за фалшифициране или пиратството, ще увеличи доверието в законодателството в областта на ПИС и ще подобри условията за прилагането му. Поради това Комитетът призовава Комисията изрично да възложи на ОНІМ в член 2 да съдейства за подобряване на познаването и разбирането на най-добрите практики по отношение на решаването на спорове във връзка с ПИС, като включи в текста му акцент върху съответната съдебна практика в държавите-членки. Въпреки това не трябва да бъде възпрепятствана възможността за прибегване до компетентните съдебни инстанции.

1.10 Комитетът очаква с нетърпение възможността да коментира своевременно и по един по-изчерпателен начин въпроса за колективното управление на правата в ЕС. Въпреки това ОНІМ може да допринесе значително за подобряване на условията за правоприлагането в областта на авторските права чрез събиране на информация за разнообразните практики на дружествата за колективно управление на авторски права в ЕС. Комитетът призовава Комисията да обмисли включването на текст с такъв акцент в член 2 от регламента.

2. Контекст

2.1 Правата върху интелектуална собственост (ПИС), които се състоят от патенти, търговски марки, дизайн и географски обозначения, както и от авторски права и сродни права (за изпълнители, продуценти и разпространители), представляват крайъгълен камък на икономиката на ЕС и ключов фактор за нейния по-нататъшен растеж.

2.2 През 2009 г. стойността на десетте най-големи марки в страните от ЕС е възлизала средно на почти 9 % от БВП. Делът на творческите индустрии, основаващи се на авторски права, като разработването на софтуер, издаването на книги и вестници, музика и филми, в БВП на ЕС за 2006 г. е бил

3,3 %; в тази сфера са работили близо 1,4 млн. МСП, представляващи 8,5 млн. работни места. Заетостта в отраслите на „икономиката на знанието“ е нараснала с 24 % за периода 1996-2006 г., в сравнение с 6 % в останалите отрасли.

2.3 Различни проучвания, публикувани от отраслови и международни организации, потвърждават постоянния растеж на търговията с фалшифицирани и пиратски стоки и стигат до заключението, че тя:

— води до значително намаление на инвестициите в иновации и унищожава работни места ⁽⁴⁾;

— застрашава здравето и безопасността на европейските потребители ⁽⁵⁾;

— създава сериозни проблеми за европейските МСП ⁽⁶⁾;

— води до загуби на данъчни приходи поради занижени декларираните продажби ⁽⁷⁾;

— представлява интерес за организираната престъпност ⁽⁸⁾.

2.4 През 2009 г. Съветът ⁽⁹⁾ и Комисията ⁽¹⁰⁾ създадоха Европейска обсерватория за фалшифицирането и пиратството („Обсерваторията“), с цел подобряване на разбирането за нарушенията на ПИС.

2.5 Обсерваторията представлява средище на опит в събирането, наблюдаването и докладването на информация и данни, свързани с всички нарушения на ПИС, както и платформа за сътрудничество между представители на национални органи и заинтересовани страни, които я използват за обмен на опит и най-добри практики, за разработване на съвместни стратегии за правоприлагане и за изготвяне на препоръки към отговорните за изготвянето на политиките.

⁽⁴⁾ TERA Consultants, Building a Digital Economy („Изграждане на цифрова икономика“), март 2010 г., <http://www.iccwbo.org/bascap/id35360/index.html>.

⁽⁵⁾ Европейска комисия, Генерална дирекция „Данъчно облагане и митнически съюз“, „Доклад за прилагането на правата върху интелектуална собственост от митническите органи на ЕС — 2009 г.“, http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/customs/customs_controls/counterfeit_piracy/statistics/statistics_2009.pdf.

⁽⁶⁾ Technopolis, Effects of counterfeiting on EU SMEs („Въздействие на фалшифицирането върху МСП в ЕС“), 2007 г., http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/industry/doc/Counterfeiting_Main%20Report_Final.pdf.

⁽⁷⁾ Frontier Economics, The impact of counterfeiting on Governments and Consumers („Въздействие на фалшифицирането върху правителствата и потребителите“), издателство Frontier Economics, май 2009 г., <http://www.iccwbo.org/uploadedFiles/BASCAP/Pages/Impact%20of%20Counterfeiting%20on%20Governments%20and%20Consumers%20-%20final%20doc.pdf-%20Final%20doc.pdf>.

⁽⁸⁾ UNICRI, Counterfeiting: a global spread („Фалшифицирането: глобално разпространение“), 2008 г., <http://counterfeiting.unicri.it/report2008.php>.

⁽⁹⁾ Резолюция на Съвета от 25.9.2008 г. (ОВ С 253, 4.10.2008 г., стр. 1).

⁽¹⁰⁾ Съобщение на Комисията от 11 септември 2009 г. - „Усъвършенстване на упражняването на правата на интелектуална собственост в рамките на вътрешния пазар“, COM(2009) 467 окончателен.

2.6 Въпреки наличието на нарастваща нужда от повече дейности на Обсерваторията, липсва мандат за разширяването на обхвата на дейността ѝ и за развитието на оперативните ѝ функции; и двете изискват устойчива инфраструктура по отношение на човешките ресурси, финансирането и ИТ оборудването, както и достъп до необходимия експертен опит.

2.7 Комисията предложи всеобхватна нова стратегия за ПИС⁽¹¹⁾, като част от цялостната програма за насърчаване на устойчив растеж и работни места на единния пазар и подобряване на конкурентоспособността на Европа на световно равнище. Стратегията допълва стратегията „Европа 2020“, Акта за единния пазар⁽¹²⁾ и Програмата в областта на цифровите технологии за Европа, и е важен техен елемент.

2.8 В наскоро публикувано съобщение, по което Комитетът изготвя отделно становище, Комисията предвижда създаването на единен пазар за правата върху интелектуалната собственост⁽¹³⁾. Предложеният регламент за подсилване на Европейската обсерватория за фалшифицирането и пиратството чрез възлагане на задачите ѝ на Службата за хармонизация във вътрешния пазар (ОНИМ) е един от първите резултати, които се очакват от тази стратегия за ПИС. Това ще даде възможност на Обсерваторията да разшири обхвата на своята дейност и да се възползва от опита на ОНИМ в областта на интелектуалната собственост и установените традиции по отношение на търговските марки и дизайна.

2.9 Член 2 от предложението за регламент включва подробен списък на задачите и дейностите, които ще бъдат поверени на ОНИМ. В тях влизат укрепването на капацитета за правоприлагане в рамките на Европейския съюз, подобряването на обществената информираност за въздействието на нарушенията на ПИС и създаването на благоприятни общи условия за ефективно правоприлагане.

2.10 Комисията извърши оценка на въздействието на различните варианти за повишаване на капацитета на Обсерваторията, необходим за изпълнение на новата стратегия за ПИС⁽¹⁴⁾. Заключение от нея е, че прехвърлянето на Обсерваторията към ОНИМ би било предпочитаният вариант, като се има предвид фактът, че последната разполага с подходящо финансиране и структури и ще има капацитет да постигне целите на Обсерваторията веднага щом бъде изменен основният ѝ регламент.

3. Бележки

3.1 Комитетът обединява различните икономически и социални интереси в ЕС, включително всички структури на гражданското общество, и като синтезира различните гледни точки и опит на своите членове, тази уникална институция

⁽¹¹⁾ COM(2011) 287 окончателен – „Единен пазар за правата върху интелектуална собственост“.

⁽¹²⁾ COM(2011) 206 окончателен: „Акт за единния пазар. Дванадесет лоста за насърчаване на растежа и укрепване на доверието „Заедно за нов тип икономически растеж““.

⁽¹³⁾ COM(2011) 287 окончателен.

⁽¹⁴⁾ SEC(2011) 612 окончателен: „Оценка на въздействието, съпътстваща предложението за регламент за възлагане на Службата по хармонизация ...“

играе решаваща роля в обсъждането и формулирането на политиките. Освен това ЕИСК е силно ангажиран с въпроса за защитата на ПИС и през годините е полагал усърдни усилия, за да помага за формирането на европейската политика в тази област. Поради това Комитетът е много изненадан и разочарован, че е изключен от списъка на организациите, поканени на срещите на Обсерваторията в предложения член 4 от регламента. Този пропуск трябва да се поправи, за да се осигури възможност на ЕИСК да допринесе за работата на Обсерваторията, както и за знанията, които тя натрупва.

3.2 Съставът на Обсерваторията трябва да включва представители от различни организации на гражданското общество, включително организациите на работодателите, синдикатите, авторските организации и интересите на потребителите.

3.3 Освен това Комитетът е дълбоко убеден, че трябва да бъде упоменат в член 8 от регламента, заедно със Съвета и Парламента, като получател на доклада за оценка на прилагането на регламента.

3.4 Вредите, нанесени от слабо управление и правоприлагане в областта на ПИС, включват финансиране на престъпни и терористични мрежи. Прането на пари и фалшифицирането са престъпления, срещу които трябва да се води безпощадна борба. Обсерваторията трябва да включи в работата си проучвания на характера и мащаба на престъпните дейности.

3.5 Последователното правоприлагане в областта на ПИС изисква подобро и засилено административно сътрудничество за противодействие на фалшифицирането и пиратството, истинско партньорство за изграждане на вътрешен пазар без граници. За тази цел е необходимо да се създаде ефективна мрежа от служби за връзка в целия ЕС.

3.6 Гражданите и предприятията във всяка държава-членка трябва да знаят с коя организация да се свържат за информация и подкрепа по отношение на правоприлагането в областта на ПИС. Обсерваторията следва да утвърждава националните служби за интелектуална собственост (НСИС) като основните точки за контакт по отношение на правоприлагането в областта на ПИС в отделните държави-членки.

3.7 С оглед на принципа на субсидиарност, държавите-членки следва да включат НСИС в списъка на организациите, поканени на срещите на Обсерваторията, съгласно член 4, параграф 1 от предложението за регламент. Тяхното участие би укрепilo практическия опит на Обсерваторията и капацитета за правоприлагане в рамките на ЕС.

3.8 Всички компетентни агенции за правоприлагане и национални служби за интелектуална собственост следва да имат достъп до ефективна и бърза електронна мрежа за обмен на сведения относно нарушаването на ПИС. Създаването на тази мрежа следва да бъде приоритет на Обсерваторията.

3.9 Не рядко споровете относно собствеността върху интелектуалната собственост и съдебните дела с обвинения за фалшифициране и пиратство са трудни за разрешаване. В член 2, параграф 2 от предложението за регламент ОНМ би могла да представи в обобщен вид съдебната практика в областта на споровете за правата върху интелектуалната собственост и да помогне да се подобри решаването на споровете в рамките на ЕС, без да се възпрепятства възможността за прибягване до компетентните съдебни инстанции.

3.10 ОНМ следва по-специално да предлага подкрепа, насочена конкретно към МСП и МСИ, които често стават жертва на фалшифициране, за да се погрижи те да бъдат по-добре осведомени за правата си. За успешното осъществяване на стратегията „Европа 2020“ е необходимо да се концентрираме в по-голяма степен върху подкрепата за новосъздадени предприятия и МСП.

3.11 Регламентът за възлагане на ОНМ на определени задачи, свързани с ПИС, включва намерението за подобряване на условията за прилагане на правата върху интелектуалната собственост на територията на Съюза, както и за събиране на съответната информация, включително тази, почерпена от съдебната практика, която да може да помогне за постигане на тази цел. Във връзка с това е важно ОНМ да събира информация по отношение на практиките на дружествата за колективно управление на авторски права, както и по отношение на съответната съдебна практика, отнасяща се до споровете за авторско право, с оглед да се задълбочи разбирането и осъзнаването на проблемите, причинени от неподходящо регулиране.

Брюксел, 21 септември 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON
